

Kotoutumisen ohjelma

Vantaa

STRATEGINEN OHJELMA

Sisällysluettelo

1. Strategisen ohjelman perustiedot	4
2. Tiivistelmä	5
2.1. Mitä kotoutuminen Vantaalla on?	6
3. Ohjelman tavoiteltu muutos	7
3.1. Toimintakulttuurin muutos	7
3.2. Menestystekijät.....	9
4. Tavoitteet ja avaintulokset.....	10
4.1. Ohjelman tavoitteet.....	10
4.1.1. Muutoksen osa-alue 1: Kielitaito ja osaaminen voimavaroiksi	12
4.1.2. Muutoksen osa-alue 2: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus kulmakivinä	14
4.1.3 Muutoksen osa-alue 3: Kansainvälinen ja uudistuva kaupunki.....	15
5. Strateginen yhteys ja raja	18
5.1. Kytkeä kaupunkistrategiaan	18
5.2. Vaikuttavuus	19
5.3. Ohjelman raja ja suhteet muihin ohjelmiin.....	22
5.4. Ohjelma osana strategista muutosta	22
6. Tilannekuva ja tietopohja	25
6.1. Tilannekuva	25
6.2. Keskeiset tietolähteet	27
6.3. Poikkihallinnollinen ja osallistava ohjelmatyö	28

Julkaisija

Vantaan kaupunki

21.9.2026

Jenni Tahvanainen, konsernijohto ja elinvoima

1. Strategisen ohjelman perustiedot

Ohjelman nimi:	Kotoutumisen ohjelma
Strategiakausi:	2026–2029
Ohjelman omistajat:	1. Katri Kalske ja 2. Riikka Åstrand
Ohjelmajohtaja:	Jenni Tahvanainen
Ohjausryhmä:	Sanna Korpisalo KASO Tomi Henriksson KATO Anna Raasakka KAKU Susanna Taipale-Vuorinen KOJE Suvi Lindén KOJE Susanna Issakainen KOJE
Advisory Board/ Neuvonantajaryhmä:	Aicha Manai, Startup Refugees Liselott Sundbäck, Åbo Akademi Peter Kariuki, Oikeusministeriö Shadia Rask, Mindshake oy
Versio ja päiväys:	Kaupunginvaltuusto 21.9.2026

2. Tiivistelmä

Vantaa on kaupunki, jossa kansainvälisyys on voimavara. Vastaanottavuus, moninaisuus ja erilaisten ihmisten kohtaaminen tekevät Vantaasta elävän, avoimen ja positiivisesti sykkivän kaupungin, jossa ihmiset haluavat elää, työskennellä ja rakentaa tulevaisuuttaan taustastaan riippumatta.

Kotoutumisen onnistuminen vaikuttaa suoraan työllisyyteen, elinvoimaan, palvelujen kestävyyteen ja yhteiskunnalliseen vakauteen. Se tukee myös kaupungin kykyä innovoida ja uudistua. Tässä kokonaisuudessa kotoutumisen edistäminen on kaupunkikehittämisen ja kilpailukyvyn ydintä.

Vantaan kotoutumisen ohjelma kokoaa kotoutumisen edistämisen erillisistä toiminnoista koko kaupungin yhteiseksi, kaupunkitasoisesti johdetuksi toimintatavaksi. Kotoutuminen ymmärretään kaksisuuntaisena prosessina, jossa sekä uudet asukkaat että kaupunki kehittyvät. Kaupungin vastaanottavuus, yhdenvertaisuus ja luottamus ovat edellytyksiä sille, että ihmiset voivat kiinnittyä Vantaalle ja kokea kaupungin omakseen.

Kielitaito ja kielitietoisuus ovat koko ohjelmaa poikkileikkaava muutoskärki. Kielen oppiminen ja kotoutuminen eivät rajaudu koulutukseen tai kotoutumisen alkuvaiheeseen, vaan tapahtuvat koko elämänkaaren ajan arjessa, työssä, vapaa-ajalla ja kohtaamisissa. Vastaanottava, kansainvälinen ja uudistuva kaupunki on houkutteleva myös kansainvälisille osaajille perheineen.

Työtä tehdään vahvasti yritysten, oppilaitosten, järjestöjen sekä maahan muuttaneiden yhteisöjen ja perheiden kanssa yhdessä. Vantaa tavoittelee rohkeasti asemaa maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvän kaupunkikehittämisen edelläkävijänä – kaupunkina, jossa kansainvälisyys nähdään kasvun, elinvoiman ja uudistumisen voimavarana.

Kotoutumisen ohjelma näyttää yhteisen suunnan ja kutsuu koko kaupunkia yhteiseen tekemiseen – Vantaan tulevaisuus rakennetaan yhdessä.

2.1. Mitä kotoutuminen Vantaalla on?

Kotoutumisessa onnistuva Vantaa on kaupunki, jossa jokainen voi taustastaan riippumatta osallistua, työllistyä, oppia ja kuulua yhteiseen kaupunkiyhteisöön, ja jossa kansainvälisyys vahvistaa kaupungin elinvoimaa ja kilpailukykyä sekä rikastuttaa kulttuurielämää.

Kotoutuminen on kaksisuuntainen prosessi, jossa maahan muuttanut henkilö kiinnittyy uuteen yhteiskuntaan ja saa valmiuksia osallistua yhdenvertaisesti sen toimintaan. Samanaikaisesti kotoutujia kannustetaan aktiivisesti osallistumaan kielen oppimiseen, koulutukseen, työelämään sekä suomalaisen yhteiskunnan toimintaan lainsäädännön ja perusarvojen mukaisesti. Kaupunki vastaa palveluiden saavutettavuudesta, ohjauksesta ja mahdollisuuksien luomisesta.

Palveluiden järjestämisen näkökulmasta kotoutuminen tarkoittaa, että:

- maahan muuttaneelle tarjotaan mahdollisuus oppia kieltä, yhteiskunnan toimintatapoja, suomalaista kulttuuria ja työelämävalmiuksia,
- hän saa tarvitsemansa tiedon, neuvonnan ja ohjauksen osallistuakseen peruspalveluihin, koulutukseen, työelämään ja vapaa-ajan toimintaan,
- samalla palvelujärjestelmä ja yhteisöt mukautuvat moninaisuuteen niin, että uudet asukkaat voivat kokea kuuluvansa osaksi yhteiskuntaa.

Kotoutumisen edistäminen on viranomaisten, kuntien, hyvinvointialueiden ja järjestöjen toteuttamaa suunnitelmallista työtä, jonka tavoitteena on poistaa esteitä ja luoda yhdenvertaisia mahdollisuuksia kotoutumiselle. Palveluiden järjestämisen näkökulmasta tämä tarkoittaa, että:

- palveluihin sisällytetään kotoutumista tukevia elementtejä (kielituki, monikielinen neuvonta, kulttuurisensitiivisyys),
- lakisääteiset kotoutumispalvelut (esim. alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma, kotoutumiskoulutus) järjestetään laadukkaasti ja oikea-aikaisesti,
- peruspalvelut soveltuvat monimuotoiselle väestölle ilman syrjiviä rakenteita,
- eri toimialat, järjestöt ja yhteisöt tekevät yhteistyötä kotoutumisen tukemiseksi.

Ohjelmassa käytetään termejä **kotoutuminen, muunkielinen, vieraskielinen** (ti-lastotermi) kuvaamaan kaupungin laajaa lähestymistapaa Vantaalle muuttaneiden kotoutumisen edistämiseksi, eikä ohjelmassa rajata toimintaa lakisääteiseen kahden vuoden kotoutumissuunnitelmien keston.

TEM on julkaissut **Kotoutumisen sanaston**¹ tukemaan tematiikan parissa tehtävää työtä ja selkeyttämään käytävää keskustelua.

3. Ohjelman tavoiteltu muutos

”Asukkaiden kotoutuminen on meille kriittinen tekijä kaikissa palveluissa. Tarjoamme kotoutumisen palvelut yhtenä kokonaisuutena, saavutettavasti ja oikeaan aikaan. Varmistamme suomen tai ruotsin osaamisen kaikista taustoista tuleville ihmisille, jotta he pääsevät osaksi vantaalaista yhteisöä, kouluttautumaan ja töihin.” (Vantaan kaupunkistrategia 2026–29)

Vantaa on Suomen kansainvälisin kaupunki, ja moninaisuus on kaupungin arjessa läsnä joka päivä. Tulevaisuuden elinvoima ja kestävä kasvu edellyttävät entistä tietoisempaa ja systemaattisempaa otetta väestön moninaisuuden huomioimisessa.

Vantaalle muuttaneiden 70 000 muunkielisen asukkaan elämäntilanteet, muuttoperusteet, osaaminen ja tarpeet vaihtelevat. Kotoutumista edistävässä työssä on jo paljon hyvää ja toimivia käytäntöjä, mutta kokonaisuus on pirstaleinen ja vaatii kaupunkitasoista, systemaattisempaa otetta.

3.1. Toimintakulttuurin muutos

Mikä muuttuu?

- kotoutumisen edistämisestä kaupunkitasoinen toimintatapa
- yksisuuntaisesta kotoutumisesta kaksisuuntaisuuteen
- yksilökeskeisistä palveluista perhe- ja elämäntapaajatteluun
- kapeasta palvelulähtöisyydestä arjen ympäristöihin
- pirstaleisuudesta tiedolla johdettuun kokonaisuuteen

Osaaminen, arjen osallisuus ja työelämään kiinnittyminen koskevat kaikkia ikäluokkia: varhaiset kielelliset, digitaaliset ja oppimisen perustaidot rakentavat tulevaisuuden työelämävalmiuksia. Työllisyyden ja kotoutumisen palveluiden rooli on tärkeä, mutta ohjelman onnistuminen edellyttää kaikkien toimialojen sitoutumista.

¹ [Työ- ja elinkeinoministeriö, 2025. Kotoutumisen sanasto, 2. laitos.](#)

Ohjelman muutos kohdistuu vahvasti niihin kaupungin toimintoihin, joissa kotoutuminen tapahtuu arjessa: varhaiskasvatuksessa, opetuksessa, harrastuksissa, palveluissa, kaupunkitiloissa ja työyhteisöissä sekä päätöksenteossa. Kotoutumiskeskustelu painottuu usein aikuisiin. Yhtä tärkeää on lasten ja nuorten rooli – heistä kasvaa tulevaisuuden kansainvälinen Vantaa.

Kielitaito on kotoutumisen ohjelman läpileikkaava muutoskätki. Työelämään, oppimiseen ja yhteiskuntaan kiinnittymiseksi sekä yksilöt että organisaatiot kehittävät osaamistaan ja oppivat toimimaan eri kielitaidon ja osaamisen tasoilla. Yksilö tarvitsee riittävän kielitaidon toimiakseen yhteiskunnassa ja oman äidinkielen käyttö tukee uuden kielen opettelua. Monikielisyys ja kielitietoisuus kaupungissa ja työyhteisöissä on tunnistettu tarve.

Tämän ohjelman tavoitteena on ymmärtää kotoutuminen Vantaalla vielä vahvemmin kaksisuuntaisena prosessina. Kaksisuuntainen kotoutuminen tarkoittaa maahan muuttaneiden asukkaiden kiinnittymistä suomalaiseen yhteiskuntaan ja asuinympäristöönsä. Samanaikaisesti se tarkoittaa kaupungin rakenteiden, palveluiden ja toimintatapojen kehittymistä vastaamaan moninaistuvan väestön tarpeita.

Kaupungin vastaanottavuus, yhdenvertaisuus ja luottamus ovat edellytyksiä sille, että asukkaat voivat osallistua, työllistyä ja kokea kuuluvansa yhteiseen Vantaaseen. Kielitaidon kehittymisen rinnalla kotoutumista tukee yhteiskunnan toimintatapojen, oikeuksien, velvollisuuksien ja kulttuurisen toimintaympäristön tunteminen.

Kotoutumisen onnistuminen rakentuu myös arjessa ja perheissä. Yksilökeskeinen palvelujärjestelmämme kuitenkin haastaa kotoutumista, joka voi edetä perheenjäsenten välillä eri tahtiin. Ohjelmassa painotetaan perhelähtöistä ajattelua sekä varhaiskasvatuksen, opetuksen ja vapaa-ajan palveluiden roolia osallisuuden ja kiinnittymisen tukena. Yhteistyö perheiden ja huoltajien kanssa vahvistaa lasten ja nuorten koulutuspolkua ja ehkäisee syrjäytymistä.

Ohjelman toteutus perustuu tiiviiseen yhteistyöhön muunkielisten asukkaiden, yhteisöjen ja järjestöjen kanssa. Yhteiskehittäminen ei ole erillinen menetelmä, vaan kotoutumisen edistämisen perusta. Yhteiskehittäminen mahdollistaa palveluihin ja kohtaamisiin vaikuttavien tiedostamattomien vinoumien ja valta-asetelmien tunnistamiseen

Ohjelman tavoiteltu muutos mahdollistuu huomioimalla se, että Vantaan palveluissa pitää pystyä paremmin tiedolla johtaen ja yhteiskehittäen tunnistamaan eri asukkaiden tarpeet ja toimivat ratkaisut.

Kotoutumista johdetaan systemaattisesti, palvelukokonaisuuksia tarkastellaan yhtenäisinä polkuina ja resursseja kohdennetaan vaikuttavuuden perusteella. Samalla Vantaa vahvistaa innovaatiokykyään, hyödyntää kumppanuuksia ja ulkoista rahoitusta sekä osallistuu aktiivisesti kansallisiin ja kansainvälisiin verkostoihin. Vantaalla on edellytykset olla kaupunkikehittämisen uusi alusta.

Strategiakauden päättyessä Vantaa on kaupunki, jossa kaikkien asukkaiden mahdollisuudet osallistua yhteiskunnan rakentamiseen ovat parantuneet ja kuulumisen tunne on vahvistunut. Vantaalla moninaisuus nähdään voimavarana ja kilpailuvalttina. Kansainvälisyys tukee elinvoimaa, osaamistason nousua ja kestävästä kasvusta – kaupunki ja asukkaat rakentavat tulevaisuutta yhdessä.

3.2. Menestystekijät

Onnistuminen kotoutumisessa edellyttää muutosta koko kaupungin toimintakulttuurissa. Kotoutumisen edistäminen on nostettava yksittäisistä palveluista yhteiseksi kaupungin toimintatavaksi, jossa kaikki toimialat kantavat vastuuta yhdenvertaisuudesta, saavutettavuudesta ja osallisuudesta. Kotoutumisen ohjelman keskeiset menestystekijät ovat (Ks. Taulukko 1.):

Vaikutamme inhimillisesti	Tunnistamme kotoutujien ja muunkielisten asukkaiden moninaiset taustat ja tarpeet ja osaamme tiedolla johtaa ja yhteiskehittää rakentaa oikea-aikaisia ja vaikuttavia palveluita.
Uudistamme ja ratkaisemme	Rakennamme yhdessä Vantaan kotoutumisen mallin, jossa yksilön ja kaupungin tavoitteet ja vastuut ovat selkeät ja tukevat yhdenvertaisuutta ja kiinnittymistä yhteiskuntaan.
Erottaudumme ainutlaatuisuudella	Teemme Vantaasta kotoutumisen edelläkävijän. Syvennämme innovaatiokulttuuria, kehittämistoimenpiteiden vaikuttavuutta ja skaalausta. Jaamme, opimme ja vaikutamme laajasti.
Toimimme systemaattisesti	Sitoudumme kaupunkitasoisesti edistämään kotoutumista ja tekemään sen yhdessä muiden toimijoiden, yritysten ja yhteisöjen kanssa.

Taulukko 1. Kotoutumisen ohjelman keskeiset menestystekijät

Muutos vaatii avoimuutta, johdon sitoutumista, monialaisia rakenteita, tiedolla johtamista ja kykyä toimia yhdessä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa. Vantaa voi erottautua kotoutumisen kaupunkikehittämisen mallikaupunkina ja innovaatioalustana.

4. Tavoitteet ja avaintulokset

4.1. Ohjelman tavoitteet

Vantaan kotoutumisen ohjelman tavoitteet on johdettu kaupunkistrategian pääteemoista ja niihin liittyvistä strategisista tavoitteista. Kotoutumisen ohjelmalla on kolme muutoksen osa-alueita. Tavoitellun muutoksen osa-alueet muodostuvat yksilön, yhteisön ja rakenteiden tasosta (Ks. Taulukko 2.).

Yksilötasolla huomio on kielitason ja osaamisen tuomisella keskiöön. Yhteisötasolla puolestaan kaupungin hyvät väestösuhteet sekä osallisuuden vahvistaminen ovat ytimessä. Rakenteiden tasolla Vantaata tarkastellaan vetovoimaisen kaupunkikuvan ja pitovoiman rakentamisen kautta.

Ohjelmassa kuvataan päätavoitteiden sisältö, mutta yksityiskohtaisemmat toimenpiteet täsmentyvät ja täydentyvät toimialoilla ohjelmakauden aikana. Osa toimenpiteistä on selkeästi projekteitavissa omiksi kokonaisuuksikseen. Kaikissa mahdollisissa toimissa selvitetään ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuudet.

Vuosittain talousarvioprosessin yhteydessä tunnistetaan ohjelmakohtaiset strategiset vuositavoitteet, joilla on mahdollista jaksottaa strategiakauden toimenpiteitä kohti vaikuttavuustavoitteita. Strategiset vuositavoitteet sisältävät toiminnallisia mittareita, joiden avulla on mahdollista seurata ohjelman toteutuksen etenemistä kohti valtuustokauden strategisia tavoitteita.

MUUTOKSEN OSA-ALUEET		
YKSILÖN TASO	YHTEISÖJEN TASO	RAKENTEIDEN TASO
1. Kielitaito ja osaaminen voimavaroiksi <i>Kielitaitoon panostaminen vahvistaa polkuja työelämään, oppimiseen ja yhteiskuntaan kiinnittymiseen</i>	2. Hyvät väestösuhteet ja osallisuus kulmakivinä <i>Hyvät väestösuhteet ja osallisuus rakentavat kestävää kotoutumista ja kaupunkielämää</i>	3. Kansainvälinen ja uudistuva kaupunki <i>Kansainvälisyys houkuttelee osaavaa työvoimaa sekä lisää kaupungin innovointikykyä ja pitovoimaa</i>
TAVOITTEET		
- Kielitaito mahdollistaa oppimisen, työllistymisen ja arjen sujuvuuden - Muualla hankittua osaamista tunnustetaan, nostetaan ja hyödynnetään - Yhteiskunta- ja digitaidot tukevat kiinnittymistä, toimijuutta ja turvallisuutta - Kotoutumisen tavoitteena on vahva osallisuus koulutukseen, työhön, toimeentuloon ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen	- Hyvät väestösuhteet ja vuorovaikutus luovat pohjan moninaiselle ja yhteisölliselle Vantaalle - Harrastaminen ja palveluidemme saavutettavuus lisääntyvät - Yhteistyö ja tuki muunkielisten oppijoiden ja perheiden arjessa vahvistuvat - Kaupunkitilojen suunnittelu tukee kohtaamista ja yrittäjyyttä	- Kaupunkikuva ja veto- ja pitovoima osaavan työvoiman maahanmuutossa vahvistuu - Kotoutumisen edistämisen kaupunkitasoinen kehittäminen vahvistuu - Henkilöstön moninaisuusosaaminen, antirasismi ja monimuotoisuus kasvavat - Onnistuneen kotoutumisen kautta Vantaa profiloituu kiinnostavana kansainvälisenä kaupunkina
AVAITULOKSET		
✓ Muunkielisten työllisyys- ja koulutusaste nousevat ja erot kaventuvat suhteessa muuhun väestöön; ✓ Muunkielisten työttömyys laskee ja ero kaventuu suhteessa muuhun väestöön; ✓ Muunkielisten oppijoiden oppimistulokset paranevat ja erot pienenevät suhteessa muuhun väestöön ✓ Muunkielisten kielitaitotaso kehittyy ja seurannalle on selkeä rakenne	✓ Yhteisöllisyyden ja kuulumisen tunne nousevat; ✓ Rasmin kokemukset vähenyvät; ✓ Muunkielisten harrastajien määrä nousee	✓ Työ- ja opiskeluperustaiset ja erityisosaajien oleskeluluvat kasvavat; ✓ Mielikuva Vantaasta paranee ✓ Kaupunki toimii poikkihallinnollisesti kotoutumisen edistämässä

Taulukko 2. Vantaan kotoutumisen ohjelman osa-alueet, tavoitteet ja avaintulokset

4.1.1. Muutoksen osa-alue 1: Kielitaito ja osaaminen voimavaroiksi

Tavoitteena on, että muunkielisten vantaalaisten työllisyys, koulutustaso ja kielitaito nousevat.

Vantaalle muuttavat asukkaat kiinnittyvät paikalliseen yhteisöön, arkeen, työelämään ja yhteiskuntaan. Kotoutuminen koskee kaikkia ikäluokkia: lapsista ja nuorista aikuisiin ja ikääntyviin. Varhaiset kielelliset, oppimisen ja digitaaliset perustaidot, osallisuus vapaa-ajalla sekä sujuvat koulutuspolut ja aiemman osaamisen tunnistaminen luovat perustan myöhemmälle oppimiselle, työelämään kiinnittymiselle ja yhteiskunnalliselle osallistumiselle. Ikääntyvien muunkielisten asukkaiden kotoutumista ja osallisuutta tuetaan vahvistamalla arjen yhteisöihin kiinnittymistä sekä palvelujen kielellistä ja digitaalista saavutettavuutta.

Kielitaito nostetaan ohjelman keskeiseksi muutuskärjeksi. Työelämään, oppimiseen ja yhteiskuntaan kiinnittymiseksi sekä yksilöt että organisaatiot kehittävät osaamistaan ja oppivat toimimaan eri kielitaidon ja osaamisen tasoilla.

Erilaisten kielipolkujen tunnistaminen. Kielen oppiminen ei ole yhtenäinen tai vain kotoutumisen alkuvaiheeseen rajautuva prosessi, vaan tapahtuu samanaikaisesti arjessa, koulutuksessa, työssä, harrastuksissa ja kohtaamisissa. Ohjelma tunnistaa ihmisten kielitarpeiden moninaisuuden: kaikki asukkaat eivät tarvitse samanlaista kielitaitoa tai etene samoja polkuja, ja osa toimii työssä ja arjessa useilla kielillä.

Kielitaidon ja osaamisen kehittäminen sekä työllisyyden edistäminen ovat koko kaupungin yhteinen tehtävä. Ohjelman muutos kohdistuu erityisesti niihin kaupungin toimintoihin ja ympäristöihin, joissa kotoutuminen tapahtuu käytännössä: varhaiskasvatukseen, opetukseen, harrastuksiin, palveluihin, kaupunkitiloihin ja työyhteisöihin.

Vapaa-ajan rooli kielipolussa. Kielen oppiminen ei tapahdu vain luokkaympäristöissä, vaan myös vapaa-ajan toiminnoilla, harrastuksissa ja arjen vuorovaikutuksessa. Ohjelman onnistuminen edellyttääkin kaupungin kaikkien toimialojen sitoutumista yhteiseen suuntaan.

Kielitaitotason mukainen opetus ja tuki. Tavoite on, että monikieliset oppijat saavat tarkoituksenmukaista, kielitasoonsa sopivaa opetusta ja yhteiset kielitason selvittämisen prosessit tukevat tätä. Tiedolla johtamisen tueksi hyödynnetään aiempaa tarkempaa tietoa taustaltaan muunkielisistä ja S2-oppimäärää opiskelevista oppijoista, jotta opetuksen kehittämistä ja resursointia voidaan kohdentaa vaikuttavammin.

Tarvelähtöisyyteen panostaminen yhteisesti. Aikuisten osalta tavoitteena on, että kielikoulutusten ja yhteiskuntaorientaation sisällöt ja toteutustavat ovat jatkossa vahvemmin Vantaan, työmarkkinoiden ja kotoutujien tarpeita vastaavia. Kielenoppimisen ja digituen kokonaisuutta selkeytetään ja täydennetään. Kielitaitotason kehittymisen kaupunkitasoista seurantaa ja mittareita kehitetään osana ohjelmatyötä.

Palveluiden, kuten työllisyys- ja kotoutumispalveluiden sekä elinikäisen oppimisen palveluiden välisen yhteistyön tehostamisen avulla voidaan tuottaa yhä joustavampaa ja tarvelähtöisempää suomen kielen opetusta. Kokonaisuus on taloudellisesti merkittävä kaupungin panostus kotoutumisen edistämiseen, joten sen vaikuttavuuden, laadun ja tarvelähtöisyyden tarkasteluun panostetaan. Kotoutuja-asiakkaita kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen ja palveluihin sitoutumiseen.

Osaamisen tunnistaminen. Muualta hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen kehitetään uusia keinoja ja osaamisen täydentämistä sujuvoitetaan eri toimijoiden yhteistyönä, myös silloin, kun kielitaito on vielä kehittymässä. Tässä yhdyspinta Elinvoima- ja työllisyysohjelmaan on vahva.

Työnantajalähtöisyys ja kielituettu työllistyminen. Kohtaantoa edistetään aktiivisella työnantajayhteistyöllä ja räätälöimällä työnhakijoiden tarpeisiin vastaavia kielituettuja palveluita. Kielituetut työllistymistä edistävät palvelut, tarvelähtöiset kielikoulutukset, osaamisen tunnistaminen ja ohjaus edellyttävät tiiviimpää yhteistyötä eri koulutusasteiden ja koulutustoimijoiden, työllisyys- ja kotoutumispalveluiden sekä elinvoimatoimijoiden ja kolmannen sektorin välillä.

Tasa-arvo ja naisten asema. Tavoitteen toimenpiteissä varmistetaan tasa-arvon huomiointi ja kohdistetaan toimenpiteitä erityisesti muunkielisten naisten osaamisen ja työelämävalmiuksien lisäämiseen sekä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen.

4.1.2 Muutoksen osa-alue 2: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus kulmakivinä

Vantaan tavoite on, että eri taustoista tulevat asukkaat kokevat kuuluvansa samaan kaupunkiyhteisöön ja luottavat toisiinsa. Kaupungin palvelut ovat saavutettavia kaikille vantaalaisille.

Hyvät väestösuhteet ja osallisuus ovat edellytys yhteisöllisyydelle ja kaikkien kaupunkilaisten hyvinvoinnille. Kotoutuminen on kaksisuuntainen prosessi, jossa uudet kuntalaiset ja kaupunki tulevat yhteen. Kotoutuminen tapahtuu arjen vuorovaikutuksessa ihmisten välillä.

Hyvien väestösuhteiden ja antirasistisen työotteen vahvistaminen nähdään pitkäjänteisenä kaupunkitason tavoitteena, joka tukee turvallisuutta ja ehkäisee alueellista ja väestöryhmien välistä segregaatiota. Antirasismilla tarkoitetaan aktiivista syrjinnän ehkäisemistä ja yhdenvertaisen kohtelun varmistamista.

Osallisuusmuotojen tunnistaminen ja tukeminen. Osallisuus syntyy varhain arjessa, kouluissa, harrastuksissa ja vapaa-ajan ympäristöissä, joissa lapset, nuoret ja perheet kohtaavat toisiaan yli kieli- ja kulttuurirajojen. Vantaalla on kotoutumisessa hyvin tuloksin hyödynnetty myös jo kotoutuneita vertaistukena. Harrastaminen, kulttuuri, vapaa-ajan ja vapaaehtoistoiminta tukevat kielen oppimista, sosiaalisten verkostojen syntymistä ja kiinnittymistä yhteiskuntaan sekä luovat pohjaa myöhemmille opinto- ja työelämäpoluille.

Rakennamme ohjelmakaudella hyvien väestösuhteiden Vantaan yhteisen mallin, joka kokoaa eri toimialojen ja toimijoiden roolit sekä tukee pitkäjänteistä kehittämistä. Tavoitteena on edistää eri väestöryhmien välistä sekä kaupungin ja viranomaisten kanssa käytävää dialogia. Kaupunki toimii alustana tälle dialogisuudelle ja varmistaa viestien huomioimisen esimerkiksi palveluiden kehittämisessä. Luottamuksen vastavuoroinen rakentuminen on toiminnan ytimessä.

Kohtaamista edistävä työ. Edistämme kohtaamista ja yhdessä tekemistä kehittämällä kohtaamispaikka- ja avustustoimintaa sekä koulujen, varhaiskasvatuksen, nuorisotyön ja harrastustoiminnan roolia alueellisina yhteisöjen kokoajina. Tavoitteena on aktiivisesti vahvistaa yhteistyötä ja yhteyksiä kaupungin, järjestöjen ja muiden toimijoiden välillä.

Kotoutumista edistävät toimintatavat otetaan nykyistä vahvemmin osaksi alueiden ja palveluiden kaikkea toimintaa. Samalla kehitämme kaupunginlaajuista tervetuloa-kulttuuria toimijoiden yhteistyönä.

Vanhempien toimijuuden vahvistaminen. Vantaa tavoittelee, että muunkieliset perheet ja huoltajat ovat aktiivisia toimijoita lastensa arjessa, oppimisessa ja osallisuudessa. Tavoitteena on, että kaikilla perheillä on mahdollisuus osallistua yhteiseen kasvatustehtävään. Yhteistyö perheiden, varhaiskasvatuksen, koulujen, nuorisotyön ja kotoutumisen palveluiden välillä vahvistaa luottamusta ja tukee lasten ja nuorten koulutuspolkuja sekä perheen eri jäsenten monesti eri tahtista kotoutumista.

Palveluiden yhdenvertaisuus ja saavutettavuus otetaan keskiöön ohjelmakaudella. Tavoitteena on, että esimerkiksi kaupunkikulttuurin palvelut ja tilat, kuten kirjastot, nuoriso-, liikunta ja asukastilat ovat saavutettavia, monimuotoisia ja houkuttelevia kaikille asukkaille kieli- ja kulttuuritaustasta riippumatta. Vahvistamme harrastamisen saavutettavuutta. Rakennamme harrastuspolkuja erityisesti niille lapsille ja nuorille, joita palvelujärjestelmä ja harrastusmahdollisuudet eivät tavoita.

Osallisuus kaupungin kehittämisessä. Tärkeänä tavoitteena on lisätä muunkielisten asukkaiden osallisuutta palveluiden, rakennetun kaupunkiympäristön ja tilojen suunnitteluun. Eri kieli- ja kulttuuriryhmien näkemykset ja tarpeet auttavat rakentamaan kaikille sopivia palveluita ja kaupunkitiloja.

4.1.3 Muutoksen osa-alue 3: Kansainvälinen ja uudistuva kaupunki

Tavoite on, että Vantaa on kaupunki, jossa kansainvälisyys lisää osaavaa työvoimaa, innovointikykyä ja kaupungin pitovoimaa.

Kaupungin vastaanottavuus, moninaisuus ja erilaisten ihmisten kohtaaminen tekevät Vantaasta elävän, avoimen ja positiivisesti sykkivän kaupungin, jossa sekä uudet että pitkään täällä asuneet asukkaat haluavat elää, työskennellä ja rakentaa tulevaisuuttaan, riippumatta taustastaan. Kotoutumisen ohjelma on tässä kokonaisuudessa selkeä kaupunkikehittämisen ja kilpailukyvyn väline.

Vastaanottava kaupunki: Tavoiteltu muutos on, että kaupungin rakenteet, palvelut ja toimintakulttuuri tukevat yhdenvertaista osallistumista ja kiinnittymistä arkeen ja yhteiskuntaan. Vastaanottava kaupunki syntyy

konkreettisissa kohtaamisissa: työpaikoilla, kouluissa, palveluissa, kaupunkitiloissa ja yhteisöissä.

Houkutteleva kaupunkikuva: Vantaa vahvistaa tarveperustaista ja kestävää kansainvälisten osaajien houkuttelua ja rakentaa kaupunkikuvaa, jossa Vantaa näyttäytyy potentiaalisena työskentely- ja kotikaupunkina osaajille sekä heidän perheilleen.

Saapujien asettautumisen tukeminen: Asettautumisen näkökulmalla tuetaan myös vantaalaisten kasvu- ja korkean osaamisen yrityksiä sekä alueen elinvoimaa, liittyen vahvasti elinvoima- ja työllisyysohjelman tavoitteisiin. Toiminnalla vahvistetaan olemassa olevien kaupungin palveluiden ja yhteiskuntatiedon saavutettavuutta myös tälle strategisesti tärkeälle ryhmälle.

Tiedolla johtaminen palvelukehityksen perustana: Tavoitteena on tuottaa paremmin kohdennettuja, oikea-aikaisia ja vaikuttavia palveluita. Selkeytämme kotoutumiseen liittyvän työn kokonaisuutta kuvaamalla palvelupolut ja hyödyntämällä ajantasaiseen tietoon pohjaavaa asiakassegmentointia. Rakennamme ja hyödynnämme kotoutumisen tiedolla johtamista ja tilannekuvaa kotoutumisen seurannan ja johtamisen välineenä.

Neuvontapalveluiden ja ohjauksen varmistaminen: Työn tehostamisen vipuvarsina tarkastelemme erityisesti eri palveluissa tapahtuvan neuvonnan ja ohjauksen toimivuutta sekä nivelvaiheiden tuen vahvistamista. Kehitämme palveluiden selkokielistä viestintää sekä ratkaisuja, jotka parantavat palveluiden oman viestinnän tavoitettavuutta ja saavutettavuutta.

Henkilöstön osaamisen vahvistaminen: Kaupungin henkilöstö ja työyhteisöt ovat avainasemassa muutoksen toteuttamisessa. Vantaa vahvistaa henkilöstön moninaisuusosaamista ja antirasistista työotetta, ja sitoutuu kehittämään työyhteisöjä, joissa erilaiset taustat, kielet ja osaaminen nähdään vahvuutena. Moninaiset ja kielitietoiset työyhteisöt tukevat sekä työn sujuvuutta että työhyvinvointia, ja mahdollistavat työskentelyn eri kielitaidon tasoilla. Tämä koskee koko kaupunkiorganisaatiota sekä yhteistyötä kumppaneiden ja työnantajien kanssa.

Turvallisuusvalmiuksien vahvistaminen: Tärkeänä elementtinä vahvistamme moniammatillista ennaltaehkäisyä ja osaamista väkivallan ja hyväksikäytön ilmiöiden tunnistamiseen ja torjumiseen. On tärkeää, että asiakastyössä toimivat kaupungin työntekijät osaavat turvallisesti tunnistaa, toimia ja ohjata kohdatessaan esimerkiksi ihmiskauppaan tai kunniaväkivaltaan viittaavissa

tilanteissa. Hyväksikäytön estämisen ja oikeuksien turvaamisen näkökulmasta myös saavutettavalla yhteiskuntatiedolla ja kielitaidolla on suojaava vaikutus yksilöille itselleen.

Onnistuneen kotoutumisen mallikaupunki: Ohjelman toimeenpanon kautta Vantaasta nousee kotoutumisen ja maahanmuuton kaupunkikehittämisen edelläkävijä. Kaupunki rohkaisee kokeiluihin, kehittää uusia toimintamalleja ja skaalaa hyväksi todettuja ratkaisuja. Moninaisuus näkyy ja kuuluu kaupunkitiloissa, kulttuurissa ja elinkeinorakenteessa.

5. Strateginen yhteys ja raja

5.1. Kytkeä kaupunkistrategiaan

Tämä ohjelma toteuttaa Vantaan kaupunkistrategian 2026–2029 seuraavia tavoitteita.

Strategiset tavoitteet, joihin ohjelma vaikuttaa suoraan:

- Onnistumme kotoutumisessa
- Nostamme työllisyyttä ja koulutustasoa

Lisäksi ohjelma vaikuttaa välillisesti:

- Parannamme yhteisöllisyyttä
- Annamme lapsille ja nuorille parhaat eväät elämään
- Erotumme koulutuksen edelläkävijänä
- Houkuttelemme osaajia ja yrityksiä
- Pysäytämme alueellisen eriytymisen

Kotoutumisen ohjelman rooli strategiassa on johtaa kaupunkitasoista, poikkihallinnollista muutosta, jota ei voida saavuttaa yksittäisten toimialojen tai linjaorganisaation keinoin.

5.2. Vaikuttavuus

Kotoutumisen ohjelman vaikuttavuutta arvioidaan ensisijaisesti sen perusteella, miten se edistää Vantaan kaupunkistrategian päätason tavoitteita muunkielisen väestön osalta. Oleellista on seurata muunkielisten vantaalaisten koulutus- ja työllisyysasteiden kasvua (Ks. Taulukko 3.) ja erojen kaventumista muunkielisen ja kotimaisia kieliä puhuvan väestön välillä. Tasa-arvon edistämiseksi on myös tärkeä seurata mittareiden kehittymistä sukupuolinäkökulmasta.

13. Onnistumme kotoutumisessa	Lähtötaso 2024	Tavoitetaso 2029
Vieraskielisten työllisyysaste	Työllisyysaste 59,5 % (2023)	Ylitetään C6-kaupunkien keskiarvo
Koulutusaste	Koulutuksena perusaste tai tuntematon 54 % (2024, Tilastokeskus)	Alitetaan C6-kaupunkien keskiarvo

Taulukko 3. Strategian mittari 13. Onnistumme kotoutumisessa

Ohjelma kohdistuu erityisesti strategian keskeisiin vaikuttavuusmittareihin, kuten vieraskielisten työllisyysasteen ja koulutustason kehitykseen, oppimistulosten parantamiseen, yhteisöllisyyden ja harrastamisen lisäämiseen, eriarvoistumisen torjumiseen sekä kaupungin veto- ja pitovoimaan. Ohjelman tarkemmat mittarit johdetaan näistä strategiatason mittareista, joita tarkennetaan toimeenpanon yhteydessä. Koska kotimaisten kielten kielitaidon kehittyminen on ohjelman keskeinen päämäärä, asetetaan ohjelman kautta seuraavat mitattavat tavoitteet (ks. taulukot 4 ja 5).

Ohjelman tavoite: Kielitaito mahdollistaa oppimisen, työllistymisen ja arjen sujuvuuden	Mittari	Lähtötaso 2025	Tavoitetaso 2029
Muunkielisten vantaalaisten suomen tai ruotsin kielitaito kehittyy	Kotoutumiskoulutuksessa tavoitetason B1 ja A2.2. saavuttaneet*	Hidas polku: B1.1-taso: 10 % A2.2-taso: 43 % Peruspolku: B1.1-taso: 35 % A2.2-taso: 44 % Korkeastikoulutettujen polku B1.2-taso: 43 % B1.1-taso: 46 %	Hidas polku: B1.1-taso: 20 % A2.2-taso: 58 % Peruspolku: B1.1-taso: 45 % A2.2-taso: 50 % Korkeastikoulutettujen polku B1.2-taso: 43 % B1.1-taso: 57 %
Muunkielisten oppijoiden oppimistulokset paranevat ja erot pienenevät suhteessa muuhun väestöön	Perusopetuksessa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimistulosten taso 3. ja 7. luokan ikäluokka-arvioinneissa nousee, ja ero kotimaankielisten ja muunkielisten oppilaiden oppimistulosten välillä kaventuu.	Vuoden 2025 lähtötaso saadaan syksyllä 2026	Tavoitetaso määritellään lähtötason selvittyä
	Lukiokoulutuksessa S2-oppijoiden hylättyjen ylioppilastutkinto-suoritusten prosentuaalinen määrä vähenee ja muiden kuin A- tai B-arvosanan saaneiden hyväksyttyjen suoritusten määrä kasvaa	Keväällä 2026 hylättyjä: 24 % muuta kuin A- tai B-suorituksia: 30 %.	Keväällä 2029 hylättyjä: max. 15 % muuta kuin A- tai B-suorituksia: väh. 40 %.

*OPH:n Opetussuunnitelman perusteissa kielitaitotason tavoitteeksi on asetettu B1.1. Monissa

työvoimakoulutuksissa (mahdollinen jatkopolku kotokoulutuksen jälkeen) on asetettu A2.2 kielitaitotaso.

Taulukko 4: Ohjelman tavoite: Kielitaito mahdollistaa oppimisen, työllistymisen ja arjen sujuvuuden.

Rakenteellinen tavoite kielitaitotason nostamiselle	Seurattava muutos vuodelle 2029
Kielitaidon kehittymistä ja palvelutarjontaa seurataan systemaattisesti	Kaupunkitasoinen seuranta ja mittaristo tuottavat tietoa kielitaidon kehittämisestä ja palvelutarjonnan kohtaannosta.
Palvelut ovat aiempaa tarvelähtöisempiä	Kieliopetus Vantaalla on aiempaa tarvelähtöisempää, vaikuttavampaa ja paremmin eri kohderyhmille kohdentuvaa. Palveluiden välinen yhteistyö on sujuvaa.
Kielitaitotason mukainen opetus ja tuki vahvistuvat	Kielitaidon arviointi tukee opetuksen ja tukitoimien tarkoituksenmukaista kohdentamista.
Tiedolla johtaminen vahvistuu	Muunkielisiä ja S2-oppijoita koskeva tieto tukee päätöksentekoa ja resurssien kohdentamista.
Kielen oppiminen tapahtuu monissa ympäristöissä	Kielen oppimisen ja käytön mahdollisuudet vahvistuvat myös vapaa-ajalla, palveluissa sekä työn ohella.

Taulukko 5: Seurattava rakenteellinen muutos kielitaitotason nostamiselle.

Ohjelman vaikuttavuutta tarkastellaan myös sen perusteella, miten se vahvistaa muutosta. Tässä tapauksessa vaikuttavuus tarkoittaa kaupungin kykyä toimia poikkihallinnollisesti sekä verkostomaisesti, priorisoida toimenpiteitä ja kohdentaa resursseja sekä toimia vaikuttavimmin muuttuvassa toimintaympäristössä.

Vaikuttavuutta arvioidaan sekä suorien strategisten vaikutusten kautta että eri toimenpiteiden yhteisvaikutusten kautta. Ohjelman vaikuttavuutta seurataan myös varhaisten signaalien ja avainindikaattorien (ns. herkät mittarit) avulla, jotta toimenpiteitä voidaan tarvittaessa suunnata ketterästi uudelleen ja oppiminen kytkeä jatkuvasti osaksi ohjelmatyötä kuluvalle strategiakaudella.

5.3. Ohjelman rajausta ja suhteet muihin ohjelmiin

Tämä ohjelma sisältää kotoutumisen edistämisen näkökulmasta keskeiset poikkihallinnolliset tavoitteet, joilla linjaorganisaatiossa sekä verkostoissa tehtävän työn vaikuttavuutta voidaan parantaa. Tässä ohjelmassa määritellään halutun muutoksen suunta, etenemisen seuranta sekä ohjelmalle asetetut tavoitteet.

Ohjelmaa täydentävät vuosittain laadittavat strategiset vuositavoitteet. Tämä ohjelma ei sisällä toimialojen operatiivisia tavoitteita eikä toimialoilla tehtävää perustyötä strategiakauden tavoitteiden eteen.

Kotoutumisen ohjelmalla on tunnistettavia yhdyspintoja kaikkiin muihin ohjelmiin, mikä vaatii yhteensovittamista tavoitteiden sekä toimenpiteiden osalta. Erityisesti Elinvoima- ja työllisyysohjelma ja Myönteisen aluekehityksen ohjelma sisältävät toisiaan tukevia tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka edistävät kotoutumista tukevia kaupunkistrategian tavoitteita.

5.4. Ohjelma osana strategista muutosta

Kotoutumisen edistäminen kunnissa perustuu **lakiin kotoutumisen edistämisestä (681/2023) ja lakiin työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)**. Vantaalle on siirtynyt kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä, mukaan lukien palveluiden soveltuvuus maahan muuttaneille asukkaille. Kotoutumisaika on nykyisin pääsääntöisesti lain määrittelemänä kaksi vuotta.

Kotoutumisen edistämistä tukevat myös muun muassa *perustuslaki, kuntalaki, yhdenvertaisuuslaki, kielilaki, hallintolaki, perusopetuslaki, varhaiskasvatuslaki sekä sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö*. Näiden pohjalta kunnilla on velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta, saavutettavuutta ja osallisuutta kaikille asukkaille.

Kaupungin lakisäätteiset suunnitelmat, kuten *tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, hyvinvointisuunnitelma sekä Lapsiystävällinen kunta -työ ja YK:n kestävä kehityksen agenda 2030* -työ risteävät kaikki kaupungin kotoutumisen ohjelman sisältöjä ja työtä edistetään yhteistyössä soveltuvien kohdoin.

Ohjelmalle tärkeänä Elinvoima- ja työllisyysjaostossa on linjattu **Vantaan maahanmuuton ja kotoutumisen periaatteet**, joissa korostuvat seuraavat asiat:

Kotoutumisen palveluiden periaatteet:

- Alkuvaiheen lakisääteisissä palveluissa panostetaan uusiin kotoutujiin.
- Keskeiset palvelut edistävät digitaalista osallisuutta, kielitaidon kehittymistä, työllistymistä ja yhteiskuntaan kiinnittymistä.
- Erityisesti edistetään maahan muuttaneiden naisten ja nuorten asemaa.

Kaupunkitasoiset periaatteet:

- Kehitetään tervetulokulttuuria toimialojen yhteistyönä.
- Varmistetaan, että kaupungin peruspalvelut palvelevat yhdenvertaisesti kaikkia asukkaita.
- Edistetään hyviä väestösuhteita lisäämällä luottamusta yhteisöjen ja kaupungin välillä.
- Kehitetään kaupunkitasoista tietopohjaa kotoutumisen palveluista ja maahanmuuton taustatiedoista.

Kotouttamisohjelma: oli entisen kotoutumislain edellyttämä strateginen ohjelma kotoutumisen edistämiseksi (valtuuston hyväksymä [Vantaan kotouttamisohjelma 2023–2026](#)).

Kotoutumisohjelma on nykyisen kotoutumislain edellyttämä kotoutuja-asiakkaan palveluita yhteen keräävä palvelutarjotin. Vantaan kotoutumisohjelma on valmisteltu monialaisessa yhteistyössä kaupungin eri toimialojen, järjestöjen ja hyvinvointialueen kanssa. Kotoutumisohjelma on julkaistu Vantaa.fi-sivustolla osoitteessa [Tervetuloa Vantaalle | Vantaa](#).

Edunvalvonta: Kotoutuminen tapahtuu paikallisesti kunnissa, joten Vantaa toteuttaa kuuden suurimman kaupungin (C6) yhteistyössä edunvalvontaa valtakunnallisesti ja EU-toimielimien suuntaan, sekä jakaa hyviä käytäntöjä sekä vertaisoppimista muiden keskisuurten ja suurten kaupunkien kesken. Ohjelmatyöllä tehostetaan edunvalvontaa hyödyttävän tiedon yhteen keräämistä sekä edunvalvonnan kanavia.

Ulkoinen rahoitus: Ohjelmatyötä edistäviin toimenpiteisiin haetaan aktiivisesti ulkopuolista rahoitusta eri lähteistä, sopivien kumppanien kanssa. Ohjelmille laaditaan ulkoisen rahoituksen suunnitelma, jotta haettava rahoitus kohdentuu kustannustehokkaasti strategisesti merkittäviin tavoitteisiin.

Kansainvälisten verkostot: EU-tason tärkeimpiä Vantaan vaikuttamiskanavia kotoutumisen edistämiseksi on eurooppalaisten kaupunkien *Eurocities*-verkosto. Vantaa on allekirjoittanut Eurocitiesin [Integrating Cities -charterin](#), jonka mukaan kaupunki tarkastelee kotoutumista neljässä roolissa:

- **Palveluiden järjestäjänä:** Vantaa kehittää saavutettavia ja yhdenvertaisia peruspalveluja.
- **Työnantajana:** kaupunki edistää monimuotoisuutta ja rekrytoi monikielisiä työntekijöitä.
- **Palveluiden hankkijana:** huomioidaan moninaisuus hankintakriteereissä.
- **Päätöksentekijänä ja osallisuuden edistäjänä:** vahvistetaan kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia.

Lisäksi yhteistyötä esimerkiksi Euroopan neuvoston ja Euroopan neuvoston kehittämispankin (CEB) ja Bloomberg-säätiön kanssa on lisätty mm. hankeavustusten kautta sekä elinikäisen oppimisen teemoissa Vantaa on mukana *Unescon Global Network of Learning Cities*-verkostossa.

6. Tilannekuva ja tietopohja

6.1. Tilannekuva

Vantaan toimintaympäristöä leimaa samanaikaisesti **väestön nopea monimuotoistuminen ja työllisyystilanteen haastavuus**. Työikäinen väestö kasvaa Vantaalla pääosin muunkielisistä, mutta samalla laaja työttömyys on korkealla tasolla. Vaikka taloussuhdanteen kääntymisestä on syksyllä 2026 merkkejä, merkittävää vaikutusta työllisyystilanteeseen ei ole lyhyellä aikavälillä näköpiirissä.

Taloudellinen ja poliittinen toimintaympäristö asettaa kaupungille vahvoja reunaehtoja. Kotoutumisen edistämisen rahoitusleikkaukset ja lakimuutokset sekä muutokset työttömyysturvan kuntaosuuksiin lisäävät painetta osoittaa palveluiden vaikuttavuus ja kustannustehokkuus entistä selkeämmin.

Väestönkasvu on koko 2000-luvun perustunut yhä vahvemmin maahanmuuttoon, vaikka kokonaiskasvu on viime vuosina hieman hidastunut. Vuonna 2025 Vantaa sai ulkomailta nettomuuttoa noin 2 150 henkilöä, samalla kun kotimaan muuttoliike oli selvästi negatiivinen, -730 henkilöä.²

Vuonna 2025 noin **30 prosenttia vantaalaisista oli vieraskielisiä**, kun osuus vuonna 2015 oli noin 15 prosenttia. Vieraskielisten osuus on korkein lapsissa ja työikäisissä: 0–6-vuotiaista ja 30–44-vuotiaista lähes 40 prosenttia on vieraskielisiä. Myös nuorissa ja nuorissa aikuisissa (7–29-vuotiaat) vieraskielisten osuus ylittää kolmanneksen.

Vuonna 2024 suurin vieraskielisten **työllisyysaste** 58,4 % oli Espoossa ja Vantaa oli toinen 57 %.³ Koko Vantaan työllisyysaste oli vuonna 2024 71,2 %.⁴ ja Tilastokeskuksen kokeellisen tilaston mukaan vastaava luku oli huhtikuussa 2026 69,3 %⁵. Vieraskielisten työllistymiseen vaikuttavat yleisesti maahanmuuttoperuste, maassaoloaika, kielitaito ja koulutustausta.

Maaliskuussa 2026 Vantaan **työttömyysaste** oli 14,4 %. Muunkielisiä työttömiä ja lomautettuja työnhakijoita oli 8848. Laajan työttömyyden alla muunkielisiä

² [Väestön ennakkotiedot vuonna 2025 | Vantaa](#)

³ Kototietokanta 2024, Vieraskielisen väestön työllisyysaste, 18–64-vuotiaat (%)

⁴ Tilastokeskus 2024, työssäkäyntitilasto

⁵ Lähde: Tilastokeskus (Tilasto pohjautuu kokeelliseen tilastoon väestön pääasiallisesta toiminnasta sekä väestön ennakkotietoihin.)

työnhakijoita oli kaiken kaikkiaan 16 503, mikä on noin 53 % kaikista Vantaan 31 149 työnhakijasta.⁶

Vantaalla on poikkeuksellisen suuri määrä **maahanmuuttajataustaisia yrittäjiä**. Vuonna 2025 Vantaan yritysneuvontapalveluiden asiakkaista 59 % oli muunkielisiä (n=548). Vantaan yritysneuvonta-asiakkaiden perustamista yrityksistä 52 % (n= 260) oli muunkielisten yritysneuvonta-asiakkaiden perustamia. Lukujen voidaan arvioida heijastavan yleistä tilannetta Vantaalla, vaikka kokonaistietoa Vantaan muunkielisten perustamista yrityksistä ei ole. Kaupparekisteri (PRH) ei kerää yritystä rekisteröitäessä perustajan äidinkieltä.

Vantaalaisten koulutustaso on noussut pitkällä aikavälillä, mutta jää edelleen jälkeen muista suurista kaupungeista, erityisesti Espoosta ja Helsingistä.

Vantaan koulutusrakenteessa erottuu enintään perusasteen suorittaneiden suuri osuus. Osittain tämä johtuu siitä, että Vantaalla asuu paljon vieraskielistä väestöä, joiden aikaisempi osaaminen ei näy palvelujärjestelmissä tai koulutustiedot ovat puutteelliset.⁷ Puutteet maahanmuuttajien todellista osaamista kuvaavissa tiedoissa johtavat usein siihen, että osaaminen jää hyödyntämättä koulutuksessa ja työmarkkinoilla.

Verrattuna Suomen kuuteen isoimpaan kaupunkiin, vieraskielisten vantaalaisten osuus vuonna 2024 niistä, joiden koulutustaso on perustaso tai tuntematon, oli suurin (54 %)⁸. Vuonna 2025 osuus oli 53 %.⁹

Toimintaympäristöä muuttaa **kansainvälisten osaajien ja kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden määrän kasvu** pääkaupunkiseudulla. Tämä kehitys tarjoaa Vantaalle merkittävän mahdollisuuden osaamistason nostoon ja elinvoiman vahvistamiseen. Mikäli Vantaa ei onnistu profiloitumaan vetovoimaisena ja uskottavana kaupunkina kansainvälisille osaajille, opiskelijoille ja heidän perheilleen, osaamispotentiaali realisoituu muissa pääkaupunkiseudun kunnissa.

Toimintaympäristö tarjoaa muitakin **merkittäviä mahdollisuuksia**. Vantaalla on laajat ja kehittyvät kumppaniverkostot, vahvaa paikallistuntemusta sekä tunnistettu rooli kansainvälistyvänä kaupunkina. Kaupungissa on jo kehitetty ja kokeiltu toimivia malleja, kuten järjestöpohjaista työelämävalmennusta,

⁶ Asiantuntijan työmarkkinatori A-TMT (haettu 29.4.2026)

⁷ <https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/vaeston-koulutus rakenne>

⁸ Tilastokeskus, 2024, Vieraskielisen väestön koulutus rakenne (%), ilman koulutusta, 25 vuotta täyttänyt väestö

⁹ Lähde: Vantaan Strategia ja tutkimus, aineistolähde: Tilastokeskus

jalkautuvaa työnantajayhteistyötä ja kielitukea sekä monikielistä vuoropuhelua päätöksenteon tukena. Näistä on kertynyt arvokasta tietopohjaa siitä, millaiset ratkaisut parantavat palvelujen saavutettavuutta, luottamusta ja yksilöllisiä työllistymispolkuja.

THL:n MoniSuomi-tutkimus¹⁰ ja Vantaan oma Osallisuuskysely mittaavat vantaalaisten muunkielisten kuulumisen, yhteisöllisyyden ja rasismien kokemuksia. Kotoutumisen toimintaympäristö ei rajoitu työllisyyteen ja työkäisiin, vaan kytkeytyy vahvasti **varhaiskasvatukseen, perus- ja toisen asteen opetukseen sekä kaupunkikulttuurin ja -ympäristön palveluihin**.

Varhaiset kasvu- ja oppimisympäristöt, koulun arki, harrastukset, vapaa-ajan palvelut ja julkiset tilat ovat keskeisiä paikkoja, joissa kielellinen, sosiaalinen ja yhteiskunnallinen kiinnittyminen tapahtuu. Näiden palvelujen yhdenvertaisuus ja saavutettavuus vaikuttavat suoraan lasten, nuorten ja perheiden pitkän aikavälin kotoutumiseen ja osallisuuden kokemukseen.

6.2. Keskeiset tietolähteet

Ohjelman valmistelu, seuranta ja päätöksenteko perustuvat yhteisesti sovittavaan ja kehitettävään tietopohjaan, jota työstetään yhteistyössä tiedolla johtamisen ja toimialojen asiantuntijoiden kanssa. Kotoutumisen tietopohjan kehittämisessä on tunnistettu useita tarpeita, suurimpana haasteena vieraskielisen väestön Vantaalle muuton ajantasaisen ja tarkemman tiedon saatavuus ja mahdollisuus ristiintaulukointiin. Tietojen sirpaleisuus vaikuttaa myös varhaisempien indikaattoreiden määrittelemiseen ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittämiseen palvelujen oikea-aikaisuuden ja oikein kohdentumisen mahdollistamiseksi.

Alla olevassa listauksessa ovat tärkeimmät käytetyt tietolähteet.

- Väestö- ja muuttotiedot: Tilastokeskus
- Työllisyys ja koulutus: KEHA-keskus, OPH
- Osallisuus ja hyvinvointi: Kouluterveyskysely, Osallisuuskysely, MoniSuomi-tutkimus
- Palvelujen käyttö ja asiakaskokemus: Vantaan toimialojen seuranta

¹⁰ [MoniSuomi-tutkimuksesta arvokasta lisätietoa kotoutumisen kehittämiseen | Vantaa](#)

6.3. Poikkihallinnollinen ja osallistava ohjelmatyö

Kotoutumisen ohjelman valmistelu ja poikkihallinnollisen työn vahvistaminen alkoivat vuonna 2025 Kotoutumisen mallikaupunki- selvityksen yhteydessä. Kaupungin sisäisessä työskentelyssä koottiin kotoutumista edistäviä hyviä käytäntöjä, tarkasteltiin palveluiden saavutettavuutta (kieli, viestintä, neuvonta ja ohjaus, digitaalinen ja taloudellinen saavutettavuus) sekä niissä tunnistettuja kehittämiskohteita.

Muunkielisten asukkaiden osallistamista strategian valmistelun aikana toteutettiin monin tavoin: erikieliset Kotona Vantaalla-keskustelut syksyllä 2024 osana strategiavalmistelua, SMILE-hankkeen alueelliset ja kaupunginjohton ja muunkielisten yhteisöiden kanssa käydyt pyöreän pöydän keskustelut vuonna 2024 ja 2025 sekä Oikeusministeriön Hyvien väestösuhteiden-hankkeen kanssa toteutetut monikieliset dialogit ja päättäjätilaisuus Monikulttuurisuusasioiden neuvottelukunnan kanssa vuonna 2025.

Nämä kaikki tilaisuudet toivat arvokasta tietoa ja tukea kaupunkistrategian sekä kotoutumisen ohjelman tavoitteiden ja menestystekijöiden tarkentamiselle.

Ohjelman valmistelu keväällä 2026 toteutui ohjelmajohtajan, ohjausryhmän ja toimialojen tiiviinä työnä. Maaliskuun valtuustoseminaarissa toteutetussa ennakointityöpajassa koottiin valtuutettujen näkemyksiä ohjelman painotuksiin ja menestystekijöihin.

Lisäksi valmisteluun osallistui kevään 2026 aikana eri näkökulmista monialainen joukko kaupungin asiantuntijoita, ml. innovaatiotiimi, ennakointitiimi, tasa-arvo ja yhdenvertaisuusasiantuntija, tiedolla johtamisen tiimi sekä kaikkien toimialojen johtoryhmät.